

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Sheckley_Robert-Kruta_logika.pdb

PDB Name: R.Sheckley-KRUTÁ LOGIKA
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 14.11.2008
Modification Date: 14.11.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ROBERT SHECKLEY

KRUTÁ LOGIKA
(The Cruel Equations)

Po přistání na Regulu V. rozbili muži z Jarmolinského expedice tábor a uvedli do provozu svého robota WR 22-0134, kterého nazývali Max. Robot byl mluvící, dvounohý mechanismus, který měl za úkol chránit tábor před přepadením cizích tvorů v případě, že by se nějakí cizí tvorové vyskytli. Původně byl Max předpisově kovově šedý, ale v průběhu nekonečně nudného letu ho přetřeli dětskou modří (Max byl jedenadvacet palců vysoký). Muži z expedice brali malého ocelového mužíka jako lidského trpaslíka.

To byl samozřejmě omyl. Jejich robot neovládal žádné úkony, které do něj nevložil programátor. WR 22-0134 nebyl inteligentnější než kombajn a lidštější než plně automatizovaný silniční válec. Obecně vzato se dal srovnat s turbínou nebo radiovým přijímačem, ale rozhodně ne s člověkem. Jeho podoba bylo to jediné, co ho s ním spojovalo.

Malý Max, dětsky modrý s červenýma očima, byl pověřen hlídáním tábora. Kapitán Beatty a poručík James vyrazili vznášedlem na týdenní výzkum. Poručík Halloran zůstal v táboře.

Halloran byl malý, podsaditý muž se širokým hrudníkem a nohama do O. Byl přátelský, pihovatý, houževnatý, rád hromoval a hrál si na objevitele. V poledne se najedl, odeslal rádiem zprávu výzkumné expedice a pak si dal před stan rozkládací křesílko, odpočíval a pozoroval krajinu.

Regulus V. byla velmi pěkná planeta, když měl někdo smysl pro její krásu. Na všechny strany se rozprostírala vyprahlá krajina, skládající se ze skal, štěrku a lávy. Žili zde ptáci, kteří připomínali špačky, a zvířata podobná kojotům. Ojedinelé kaktusy se všemi silami snažily udržet při životě.

Halloran se zvedl.

"Maxi! Trochu se porozhlédnu kolem. Po dobu mé nepřítomnosti tu převezmeš velení."

Robot se postavil do pozoru.

"Ano, pane, převezmu velení."

"Nedovolíš žádnému cizinci vejít dovnitř, především ne dvouhlavým, s opačně vsazenýma nohama."

"Ano, pane." Max neměl žádný smysl pro humor, když se jednalo o vetřelce. "Znáte heslo, pane Hallorane?"

"Znám, Maxi. A ty?"

"Já je znám, pane."

"Výborně. Uvidíme se později," řekl Halloran a odešel z tábora.

* * *

Procházel se asi hodinu, ale nic zajímavého nenašel, a tak se vrátil do tábora. Potěšilo ho, když uviděl WR 22-0134 hlídat. Znamenalo to, že vše je v pořádku.

"Ahoj, Maxi," zavolal. "Žádné zprávy pro mne?"

"Stát!" řekl robot. "Heslo!"

"Nech těch nesmyslů, Maxi. Nemám na ně teď správnou náladu..."

"Stát!" křičel robot, když se Halloran chystal překročit hranici tábora.

Halloran se zastavil. Maxovy fotoelektrické oči žhnuly a jejich záře prozrazovala, že hlídací obvody jsou v činnosti.

Halloran usoudil, že bude lépe být opatrný.

"Vždyť stojím. Já jsem Halloran. V pořádku, Maxi?"

"Heslo, prosím."

"Zvonek luční," řekl Halloran. "A teď už bys mohl konečně..."

"Stůjte," řekl robot. "Vaše heslo není správné."

"Poslechni, já sám jsem ti je dal."

"To je staré heslo."

"Cože? Copak ses zbláznil?" divil se Halloran. "Zvonek luční je jediné správné heslo a ty jsi žádné nové nemohl dostat, protože žádné nové není. Pokud..."

Robot čekal. Halloranovi napadla myšlenka, jejíž důsledky pro něj byly velmi neradostné.

"Pokud ti nové heslo nedal kapitán Beatty předtím, než odletěl. Je to tak?"

"Ano," řekl robot.

"To jsem si mohl myslet," řekl si Halloran. Ušklíbl se, ale sám na sebe měl vztek. Takové chyby se samozřejmě už přihodily, ale vždycky byl na blízku někdo, kdo vše vysvětlil. Situace byla komická, ale při troše porozumění se dala vyjasnit.

Halloran spoléhal na to, že robot WR tu trochu porozumění má.

"Maxi," řekl. "Já už vím, jak se to mohlo stát. Kapitán Beatty ti dal nové heslo a zapomněl mi o tom říct. Já jsem udělal chybu, že jsem se o ně nezajímal, než jsem opustil tábor."

Robot mlčel.

"Ta chyba se dá lehce napravit," pokračoval Halloran sebejistě.

"To doufám," odvětil robot.

"Ale samozřejmě," řekl Halloran už ne tak přesvědčivě. "Kapitán a já se držíme jedné zásady. Když ti dá nové heslo, uvědomí mě o tom. Pro případ, že by něco nevyšlo - jako teď - ho ještě napíše."

"To že dělá?" zeptal se robot.

"Dělá to vždycky, bez výjimky," tvrdil Halloran. "Doufejme, že to udělal i tentokrát. Vidiš ten stan za sebou?"

Robot otočil jedno své tykadlo, ale druhým stále pozoroval Hallorana.

"Vidím ho."

"Výborně. Ve stanu je stůl. Na stole leží podložka ze šedého kovu."

"Správně," potvrdil Max.

"Fajn! Na podložce je list papíru. Tam jsou všechny důležité záznamy - frekvence a tak podobně. A tam, úplně nahoře v červeném rámečku, je heslo."

Robot vysunul tykadlo, zaostřil a zase ho zasunul.

"Všechno, co říkáte souhlasí, ale nemá to žádný význam," řekl Halloranovi. "Jedná se mi o to, jestli znáte heslo, a ne jestli víte, kde se dá nalézt. Když mi heslo řeknete, musím vás pustit do tábora, když ne, musím vás držet v bezpečné vzdálenosti."

"To je šílenství!" křičel Halloran. "Maxi, ty pedantský idiote, to jsem přece já, Halloran, a ty to dobře víš! Jsme spolu ode dne, kdy jsi byl zapojen. Nemohl by sis konečně přestat hrát na Horatia a pustit mě dovnitř?!"

"Vaše podoba s panem Halloranem je vskutku neuvěřitelná," připustil robot. "Ale já nemám právo smlouvat s vámi na základě nějakých mých domněnek. Jediné, co mohu plně akceptovat, je správné heslo."

Halloran s vypětím všech sil potlačil vztek. Přátelským tónem řekl: "Maxi, starý kumpáne, ty mluvíš, jako bych byl někdo cizí!"

"Musím vycházet z toho," odpověděl Max, "že neznáte heslo."

"Maxi!" vykřikl Halloran a vyrazil vpřed. "Zatraceně!"

"Nepřibližujte se příliš k hranici tábora," řekl robot a jeho čidla se rozzářila. "Ať už jste kdokoliv, jděte zpátky!"

"No dobře, už jdu," řekl Halloran kvapně. "Jenom nebuď nervózní."

Vrátil se a čekal, až se robotova čidla uklidní. Pak se posadil, aby se vážně zamyslel.

V tisícíhodinovém dnu Regulu V. bylo skoro poledne. Dvě slunce visela, vysoko nahoře na mrtvém bílém nebi. Visela nehnutě nad pustou krajinou a vysušovala vše, na co dopadly jejich paprsky.

Suchým horkým vzduchem se sem tam mihl pták. Jakási drobná zvířata putovala od stínu ke stínu. Malý modrý robot stál nehnutě před stanem. Muž seděl na skále a pozoroval robota.

Halloran, který už nepříjemně pociťoval důsledky slunce a žízně, se snažil ujasnit si svou situaci a nalézt východisko. Potřeboval vodu. Jinak brzy zemře na dehydrataci. Mimo tábor nebyl nikde nablízku žádný pramen k pití.

V táboře bylo vody dost. Ale kolem robota projít nemohl.

Beatty a James se s ním budou snažit navázat spojení, ale nijak zvlášť se neznepokojí, když se nebude hlásit. Pozemské vysílačky byly nevalné kvality. Budou to zkoušet znovu večer a pak brzy ráno následujícího dne. Když se ani pak nepřihlásí, vrátí se zpět.

To všechno může trvat tak čtyři pozemské dny. Jak dlouho dokáže vydržet bez vody?

Odpověď závisela na tom, jak rychle vyloučí jeho tělo vodu. Při ztrátě tělesné vlhkosti 10 až 15 % podlehně šoku. Ze zkušeností beduinů věděl, že člověk odloučený od karavany se zhroutí v průběhu 24 hodin. Automobilisté na americkém jihozápadě, kteří se pro poruchu vozu vydali pěšky přes Bakerskou nebo Mojavskou poušť, nevydrželi nikdy ani celý jeden den.

Regulus V. byl žhavý jako Kalahari a měl v ovzduší méně vlhkosti než Údolí smrti. Jeden den na Regulu V. se rovná asi tisíci pozemským hodinám. Teď bylo poledne a čekalo ho ještě pět set hodin nelitostného slunečního žáru, bez úkrytu, bez stínu.

Jak dlouho mohl vydržet? Jeden pozemský den. Možná dva.

Na Beattyho a Jamese mohl rovnou zapomenout. Musí si opatřit vodu z tábora, a to rychle.

To znamenalo najít cestu přes robota.

* * *

Zkusil to s logikou.

"Maxi, ty přece musíš vědět, že já, Halloran, jsem opustil tábor a o hodinu později se zase vrátil a že jsem to tedy já, Halloran, kdo tu teď před tebou stojí bez hesla."

"Všechny okolnosti svědčí pro vás," bručel robot, "ale já se nemohu spoléhat na pouhou pravděpodobnost, zvláště když jde o bezpečnost. Konečně, byl jsem předurčen k tomu, poradit si i s cizími inteligentními osobami, které jsem nikdy předtím nepotkal."

"Můžeš mi dát aspoň polní láhev vody?"

"Ne. To by bylo proti předpisům"

"Kdy jsi dostal nějaké předpisy zakazující vydání vody?"

"Ne takto. Ne jmenovitě. Ale vyplývá to z obecných nařízení. Nesmím pomáhat vetřelcům."

Halloranova odpověď byla jasná, rozmanitá a velmi hlasitá. Jeho výrazy byly nepěkné, ale Max je ignoroval, poněvadž byly politováníhodné a zcela bezvýznamné.

Po nějakém čase se cizí osoba jménem Halloran stáhla zpátky mezi skaliska.

* * *

Za několik minut se osoba jménem Halloran loudavě vynořila ze skal a nenuceně si pískala.

"Ahoj, Maxi," řekla osoba.

"Ahoj, pane Hallorane," odpověděl robot.

Halloran se zastavil deset metrů od hranice tábora.

"No," řekl, "trochu jsem se porozhlédl po okolí, ale není tu mnoho k vidění. Stalo se mezitím něco neobvyklého?"

"Ano, pane," přisvědčil Max. "Cizí osoba se pokoušela vniknout do tábora."

Halloran povytáhl obočí.

"Opravdu?"

"Opravdu, pane."

"Jak vypadala?"

"Velmi se vám podobala, pane Hallorane."

"A jak víš, že jsem to nebyl já?" zeptal se Halloran.

"Protože chtěla vejít do tábora bez hesla, a to by samozřejmě pravý pan Halloran nikdy neudělal."

"Jasně," řekl Halloran. "Dobře jsi udělal, Maxi. Musím se po tom chlapíkovi podívat."

"Ano, pane. Děkuji, pane."

Halloran nedbale přikývl. Byl spokojen. Věděl teď, že Maxova logika je založena na určitých premisách, ze kterých musí vycházet. Muselo tomu tak být. Nemohl na tom nic změnit.

Vycházel z faktu, že pozemšťané znají heslo. Cizí osoby, které heslo neznají, se snaží vniknout do tábora protiprávně.

Proto osoba, která se nepokoušela do tábora vniknout, musela být pozemšťanem.

Halloran si uvědomil, že už ztratil značné procento své tělesné vláhy. Doufal, že se mu jeho plán podaří.

"Maxi," řekl. "Během své obchůzky jsem dospěl k znepokojujícímu rozhodnutí."

"Pane?"

"Dospěl jsem k přesvědčení, že kůra této planety je v místech, kde táboříme, značně rozpraskaná. Vývoj trhlin je nekontrolovatelný."

"To není dobré, pane. Je riziko velké?"

"Na to se můžeš spolehnout. A velké riziko vyžaduje rychlou práci. My teď spolu, Maxi, přemístíme tábor o dvě míle. Okamžitě! Běž pro polní láhev a následuj mě."

"Ano, pane," řekl Max. "Hned, jak mne zprostíte služby."

"Dobře, zprošťuji tě," řekl Halloran. "Pospěš si!"

"Nemohu," namítl robot. "Zprostit služby mě musíte tím, že řeknete správné heslo. Pak teprve mohu přestat hlídat tenhle tábor."

"Není čas na formality," řekl Halloran stísněně. "Nové heslo je ‚Bílá ryba‘. A teď rychle, Maxi, už cítím chvění půdy."

"Já nic nepozoruji."

"Jak bys mohl," řekl Halloran. "Ty jsi přece jen robot, žádný člověk ze Země se speciálně vyvinutými smysly. Hrome, už zase, tentokrát jsi to musel cítit!"

"Myslím, že něco cítím."

"Tak rychle!"

"Pane Hallorane, já nemohu! Je pro mne fyzicky nemožné opustit stanoviště bez předepsaného zproštění služby."

Prosím, pane, zprostěte mne!"

"Neunáhlej se," řekl Halloran. "Když o tom tak přemýšlím, myslím, že necháme tábor tam, co je."

"Ale ty otřesy..."

"Zrovna jsem se rozhodl jinak. Máme víc času, než jsem si myslel. Ještě se jednou porozhlédnu."

Halloran odešel za skálu, kde jej robot nemohl vidět. Srdce mu silně bušilo. Krev v jeho žilách houstla. Před očima mu tančily barevné body. Skrčil se ve stínu skály a znovu začal rozebírat svou situaci.

* * *

Nekonečný den se vlekl. Beztvaré bílé kotouče obou slunců se na horizontu slévaly v jednu velkou jasnou skvrnu. WR 22-0134 hlídal hranice tábora.

Zvedl se vítr, vypukla písečná bouře. Jen robot chodil křížem prostranstvím před stany. Pak vítr ustal a ze stínu skal, asi 20 m od tábora, se zvedla postava. Někdo ho pozoruje: je to Halloran, nebo ta cizí osoba? Max se přinutí

nepřemýšlet o tom. Hlídá tábor.

Malé zvíře, podobné kojotu, vyběhlo z pouště a proběhlo klikatě těsně kolem Maxových nohou. Velký pták se střemhlavě snesl k zemi. Ozval se tenký vysoký křik a krev stříkla na jeden ze stanů. Pták obtížený kořistí odletěl ke skalám.

Max tomu nevěnoval pozornost. Pozoroval osobu, která mezi skalisky mířila k němu.

Osoba se zastavila.

"Dobrý den, pane Hallorane," řekl Max rychle. "Myslím, že bych vás měl upozornit na neklamně známky vaší dehydratace. To je předzvěst šoku a bezvědomí a vede k neodvratné smrti, když se něco okamžitě nepodnikne."

"Mlč," řekl Halloran chraptivě, vysušeným hrdlem.

"Velmi správně, pane Hallorane."

"A přestaň mě nazývat panem Halloranem."

"Pročpak, pane?"

"Poněvadž nejsem Halloran, ale cizí osoba."

"Opravdu?" řekl robot.

"Ano, opravdu. Pochybuješ snad o tom?"

"Ne, ale vaše nepotvrzená prohlášení..."

"Nech toho, dám ti příklad. Neznám heslo. Je to dostatečný důkaz?"

Když robot stále váhal, Halloran pokračoval: "Pan Halloran mne pověřil, abych ti připomněl pravidla, podle kterých se řídíš. Kupříkladu pozemšťan je osoba, která zná heslo, cizí osoba je inteligentní bytost, která heslo nezná."

"Ano," řekl robot s nevolí. "Znalost hesla je pro mne hlavním kritériem. Ale cítím, že tady něco nehraje. Nesnažíte se mě oklamat?"

"Kdybych lhal, musel bych být pozemšťan, který zná heslo," vysvětloval Halloran. "V tom případě by nebezpečí. Ale ty víš, že nelžu, protože víš, že žádný pozemšťan by nelhal v souvislosti s heslem."

"Nevím, jestli tomu mám věřit."

"To musíš. Žádný pozemšťan by se přece nevydával za cizí osobu, nemám pravdu?"

"Přirozeně."

"Heslo je jediný rozdíl mezi člověkem a cizí osobou?"

"Ano."

"Pak je případ jasný."

"Já si pořád ještě nejsem jistý," řekl Max a Halloran si uvědomil, že robot jen nerad přijímá vysvětlení od cizí osoby, zvláště když sama vysvětluje, že je cizí osobou.

Čekal. Za okamžik Max řekl: "Dobrá, připouštím, že jste cizí osoba. Vzhledem k tomu vás odmítám pustit do tábora."

"Neprosím se tě, abys mne pouštěl. Jsem Halloranův vězeň a ty víš, co to znamená."

Robot blikal zmateně všemi senzory.

"Nevím, co to znamená."

"To znamená," řekl Halloran, "že musíš uposlechnout rozkazu pana Hallorana, který ti mám vyřídit. A ten rozkaz říká, že musím být uvězněn v táboře a nesmím být osvobozen, dokud ti to důrazně nenařídí."

"Pan Halloran ví, že do tábora vás nesmím pustit," křičel Max.

"Přirozeně! Ale Halloran ti prikazuje, abys mě v táboře uvěznil, a to je něco jiného."

"Opravdu?"

"Samozřejmě! Musíš vědět, že cizí osoby, které se vetrou do tábora, se vězní."

"Zdá se mi, že už jsem něco takového slyšel," uvažoval Max. "Přesto vás dovnitř nemohu pustit. Mohu vás pouze zde, v blízkosti tábora, hlídat."

"To není příliš dobré," řekl Halloran mrzutě.

"Je mi líto, ale je to všechno, co mohu udělat."

"No dobře," řekl Halloran a posadil se do písku. "Tak jsem tvým vězněm."

"Ano."

"Tak mi dej napít."

"To nesmím..."

"Zatraceně! Víš přece, že k cizím osobám, které se dostanou do zajetí, se musíš chovat ohleduplně, musíš jim poskytnout všechny životně důležité potřeby, v souladu se závěry Ženevské dohody a všech mezinárodních smluv."

"Ano, o tom jsem slyšel," řekl Max. "A jakou máte hodnotu?"

"Jsem výzkumník první třídy. Číslo jedna - dvě - dvě - sedm - osm - nula - tři - jedna. A potřebuju rychle vodu, jinak musím zemřít."

Max se na okamžik zamyslel. Konečně řekl: "Dám vám vodu. Ale nejprve musí dostat vodu pan Halloran."

"Snad jí bude dost pro nás pro oba," namítl Halloran a pokusil se o příjemný úsměv.

"To musí rozhodnout pan Halloran," řekl Max pevným hlasem.

"No dobře," řekl Halloran a zvedl se.

"Stát! Zůstaňte na místě! Kam chcete jít?"

"Jenom tady za tu skálu," odpověděl Halloran. "Je čas mé polední modlitby, kterou musím vykonat nerušeně."

"Ale co když utečete?"

"Jaký by to mělo význam," řekl Halloran přes rameno. "Halloran by mě stejně zase chytil."

"Ano, ano, ten muž je génius," mumlal robot.

* * *

Neuplynula dlouhá doba a Halloran opět vyšel zpoza skal.

"Pan Halloran?" zeptal se Max.

"Ano, to jsem já," odpověděl Halloran vesele. "Je můj zajatec v pořádku?"

"Ano, pane. Je za skálou a modlí se."

"Nevadí," řekl Halloran. "Poslyš, Maxi, postarej se, aby dostal vodu, až se zase objeví."

"Rád. Zvláště když budu vědět, že i vy máte vody dostatek."

"Ale co, já ani nemám žízeň. Jen se postarej, aby dostal napít ten zatracený cizinec."

"To nemohu, pokud se nepřesvědčím, že jste se vy napil dosyta. Vaše dehydratace, o které jsem už mluvil, se ještě zhoršila. Jedině vy můžete odvrátit její důsledky. Radím vám naléhavě - napijte se!"

"No dobře, tak mi podej polní láhev a už o tom nebudeme mluvit."

"Ach, pane!"

"Copak? Co se děje?"

"Přece víte, že nesmím opustit své stanoviště."

"A pročpak ne, k čertu?"

"Je to proti předpisům. A mimo to se mezi skalami zdržuje cizí osoba."

"Budu chvíli hlídat místo tebe, kamaráde, a ty budeš tak laskav a doneseš tu polní láhev."

"Velmi laskavé od vás, pane, ale to nemohu připustit. Jsem robot WR, zkonstruovaný k hlídání a nemohu povinnost převést na nikoho jiného, ani když to je pozemšťan nebo jiný robot, pokud nebude řečeno heslo a já nebudu předpisovým způsobem zproštěn služby."

"Ano, ano," bručel Halloran. "Ať začnu jak chci, vždycky skončím na nule." Znovu zamířil mezi skaliska.

"Co se stalo?" zeptal se robot. "Řekl jsem něco špatně?"

Žádná odpověď.

"Pane Hallorane! Výzkumníku!"

Opět žádná odpověď. Max pokračoval v hlídání tábora.

* * *

Halloran byl unaven. Jeho hrdlo bylo bolavé neustálými dohady se stupidním robotem a jeho tělo bylo vysušené žhavými slunečními paprsky. Už nebyl jen opálený, ale přímo usmažený, sežehlý do černa. Lítost, žízeň a vyčerpání ovládly zcela jeho mysl a nenechaly v ní prostor pro nic jiného než pro pocit bezmocného vzteku.

Byl zoufalý, že se vlastní vinou ocitl v takové situaci: "Halloran? Ach, ano - neznal heslo, a proto zemřel dehydratací necelých padesát metrů od vody a přístřeší. Tragický, zvláštní, poněkud směšný konec..."

Byl to vztek, který ho vyburcoval k dalšímu hledání možnosti, jak se dostat do tábora.

Přesvědčil robota, že přichází ze Země. Pak ho zase přesvědčil, že je cizí osoba - vetřelec. Ani jeden z pokusů mu cestu do tábora neotevřel.

Co ještě mohl podniknout?

Lehl si na záda a zadíval se na bílou, žhnoucí oblohu. Před očima mu kmitaly černé body. Halucinace? Ne, ptáci.

Kroužili nad ním a hlídali, aby je kojoti nepřipravili o nadcházející hostinu...

Halloran se násilím posadil. Musí svou situaci znovu promyslet a najít nějaké východisko.

Podle robotova přesvědčení jsou všechny inteligentní osoby, které znají heslo, pozemšťané, a ty, které ho neznají, jsou cizí osoby.

A to znamená...

Co to znamená? V příští sekundě Halloran pochopil, že našel řešení svého problému. Ale nedokázal se soustředit, aby to promyslel. Ptáci kroužili stále níž a níž. Jeden kojot se odvážil až k němu a očíhával jeho botu.

Zapomeň na všechno a soustřeď se. Musí pochopit logiku automatu.

Když se to vezme kolem a kolem, je Max opravdu hloupý. Není zkonstruován na to, aby řešil problémy v celé jejich šíři. Jeho možnosti jsou velmi omezené. Jeho kritéria jsou - archaická. Uvažuje jako Platón, který definoval člověka jako každou dvounohou bytost, která nemá peří, z čehož Diogenes, cynik, usoudil, že tyto podmínky splňují i všechna kuřata s oškubaným peřím. Platón tehdy svou definici zdokonalil do podoby, že člověk je dvounohá bytost bez peří, se zploštělými drápy.

Ale jak to souvisí s Maxem?

Halloran potřásl hlavou a znovu se pokusil soustředit. Všechno, co dokázal, bylo, že se mu vybavila vidina Platónova člověka - kuřete vysokého 1,8 m, bez jediného péra na těle, zato se zploštělými drápy.

Max se dá přelstít. Musí se dát přelstít! Na rozdíl od Platóna nemůže své definice revidovat. Jeho definice byly určeny jednou pro vždy a plně na ně spoléhal...

"Ať mě čert vezme!" řekl Halloran nahlas. "Myslím, že jsem na to přišel."

Pokusil se všechno řádně promyslet, ale zjistil, že toho není schopen. Musí to risknout a vsadit všechno na jednu kartu.

"Maxi," řekl tiše, "opeřené kuře je tady; vlastně neopeřené kuře. Ale co, nech už těch řečí a dej se do toho!"

Sám neměl ponětí, co tím mínil, ale věděl, co teď musí udělat.

* * *

Kapitán Beatty a poručík James se po třech pozemských dnech vrátili do tábora. Našli Hallorana v bezvědomí a v deliriu, tvrdě postiženého žízni a vedrem. Blouznil, že Platón se mu pokoušel zabránit ve vstupu do tábora a on, Halloran, že se stal kuřetem vysokým 1,8 m, bez peří a se zploštělými drápy, aby přesvědčil nejučenějšího filosofa a svého dobrého přítele robota.

Max mu podával vodu, balil jeho tělo do mokrých pokrývek a z plastické fólie vyrobil stinný přístřešek. Za den - dva se Halloran zase vzpamatoval.

Před tím, než upadl do mdloby, stačil ještě napsat na lístek: "Neznal heslo - nemohl jsem zpět - vyřídíte výrobci WR - robotů, že musí něco vymyslet pro podobné nehody."

Beatty ničemu nerozuměl, nic se nedozvěděl ani od Hallorana, a tak se zeptal Maxe. Ten mu pověděl o Halloranových problémech a o různých cizích osobách, které vypadaly úplně jako on, co říkaly a co dělal Halloran. Všechno to vypadalo jako Halloranovy pokusy dostat se zpět do tábora.

"Ale co se stalo pak?" ptal se Beatty. "Jak se dostal dovnitř?"

"On se sem nijak nedostal," řekl Max. "Najednou tady prostě byl."

"Ale jak kolem tebe prošel?"

"Nic takového nemohl udělat! To je naprosto vyloučeno. Pan Halloran se najednou objevil ve stanu."

"Tomu nerozumím," přiznal Beatty.

"Já také ne, pane, abych řekl pravdu. Bojím se, že pouze pan Halloran může tuto záhadu objasnit."

"To ještě chvíli potrvá, než pan Halloran bude schopen mluvit," řekl Beatty. "Ale když dokázal vymyslet cestu on, snad to dokážeme taky."

Beatty a James se oba snažili seč mohli, ale řešení nenašli. Nebyli v tak zoufalé situaci, a nebyli ani dostatečně rozzlobeni, aby se mohli vžít do Halloranovy situace. Aby se nakonec dozvěděli, jak se to vše přihodilo, museli si vyslechnout záznam posledních Maxových pozorování.

* * *

Vedro, vítr, ptáci, skály, slunce, písek. Tomu nesmím věnovat žádnou pozornost. Střežím tábor před vniknutím cizích osob.

Teď ke mně něco přichází ze skal v poušti. Je to velký tvor, vlasy mu visí přes obličej a leze po čtyřech.

Volám na něj. Mlčení. Volám znovu, aktivuji své zbraně a hrozím. Tvor kňučí a leze stále k táboru.

Zapojuji své myšlení a hledám správné řešení situace.

Vím, že pozemšťané i cizí osoby jsou inteligentní tvorové a dokážou mluvit. Cizí osoby reagují na mé zavolání a dotaz na heslo špatně a pozemšťané správně. Pozemšťané a cizí osoby odpovídají vždy správně nebo špatně, když se žádá heslo. Z toho vyplývá, že každý tvor, na kterého zavolám a který neodpoví, není inteligentní, a nemusím si ho všimnout. Ptáků a plazů si nemusím všimnout. To velké zvíře, které leze kolem mne, mohu tedy ignorovat. Nevšímal jsem si ho, ale měl jsem se na pozoru, protože někde nablízku byl i pan Halloran. Ve skalách byla i cizí osoba, výzkumník.

Ale co to? Pan Halloran se jakoby zázrakem ocitl zpátky v táboře, i když velmi vysílený žízni a úpalem. Zvíře, které kolem mne prošlo, zmizelo beze stopy. A cizí osoba, se kterou jsem mluvil, se pravděpodobně ještě modlí mezi skalami...

Přeložil Josef Hořejší